
„Gospodarka przestrzenna w świetle wymagań strategii zrównoważonego rozwoju”¹

Konferencja naukowa w Jachrance, 16-17 czerwca 2011 roku

Paulina Legutko-Kobus (uczestniczka konferencji)

Paradygmat rozwoju zrównoważonego jest obecnie powszechnie akceptowany, zarówno w skali globalnej, jak i lokalnej. Dopiero jednak pełna implementacja koncepcji rozwoju zrównoważonego do poszczególnych dziedzin wiedzy, a także praktyki programowania i planowania strategicznego dają podstawy wdrażania rozwoju społeczno-gospodarczego, uwzględniającego aspekty przyrodnicze i sprawiedliwość międzypokoleniową.

Przestrzeń, która w ostatnich latach podlega silnym przemianom (wzrasta antropopresja, coraz więcej obszarów jest zabudowywanych, miasta „rozlewają się” w niekontrolowany sposób, obszary rolnicze coraz częściej tracą swój tradycyjny krajobraz na skutek przekształcania się w wielkoobszarowe, monokulturowe gospodarstwa), stanowi zasób, o którego walory i funkcjonalność należy dbać poprzez racjonalne użytkowanie. To w przestrzeni bowiem powinien być osiągnięty kompromis rozwoju społeczno-gospodarczego przy równoczesnym uwzględnieniu potrzeb i uwarunkowań środowiska przyrodniczego. Należy także pamiętać, że to przestrzeń, szczególnie jej harmonia, wpływa w znacznym stopniu na jakość naszego życia.

Gospodarka przestrzenna nie stanowi obecnie odrębnej dyscypliny naukowej (choć coraz częściej w środowisku naukowym podnoszone są argumenty za takim rozwiązaniem), zaś kształcenie z zakresu tej problematyki odbywa się na uczelniach ekonomicznych, przyrodniczych, uniwersytetach i politechnikach. Ponadto w ostatnich latach, w ramach administracji rządowej i samorządowej, powołano szereg instytucji zajmujących się planowaniem przestrzennym, a przepisy prawne podkreślają, iż planowanie przestrzeni musi uwzględniać zasadę rozwoju zrównoważonego.

Wychodząc z tych przesłanek, organizator konferencji (Katedra Gospodarki Przestrzennej i Nauk o Środowisku Przyrodniczym Politechniki Warszawskiej) stworzył platformę dla interdyscyplinarnej wymiany poglądów naukowych, prezentacji badań i osiągnięć naukowych, a także praktycznych (wdrożeniowych) w zakresie szeroko rozumianej gospodarki przestrzennej.

Konferencja zgromadziła około 90 uczestników reprezentujących wszystkie krajowe ośrodki naukowe i wdrożeniowe związane z gospodarką przestrzenną. W czasie dwudnio-

---

¹ Szczegółowe informacje na temat przedstawionych zagadnień odnaleźć można na stronie konferencji: www.konferencjagp.pw.edu.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=1&Itemid=9. Teksty powstałe na kanwie dyskusji naukowej organizatorzy konferencji planują wydać w jednym z kolejnych numerów *Biuletynu* Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk.

wych obrad zaprezentowano 38 wystąpień referatowych i 22 postery. Ich tematyka koncentrowała się wokół następujących kwestii:

- system planowania przestrzennego, w tym prawne uwarunkowania gospodarki przestrzennej,
- zagospodarowanie miast i obszarów wiejskich w świetle rozwoju zrównoważonego,
- wyzwania związane z zagospodarowaniem obszarów cennych przyrodniczo, w tym objętych siecią Natura 2000,
- przykłady rewitalizacji obszarów zdegradowanych,
- zagospodarowanie i rekultywacja złóż kopalin,
- aspekty kulturowe w planowaniu przestrzennym,
- partycypacja społeczna w planowaniu przestrzeni,
- problematyka zabezpieczenia przeciwpowodziowego zgodna z zasadami rozwoju zrównoważonego,
- możliwości wykorzystania systemów informacji przestrzennej w kształtowaniu polityki przestrzennej,
- prezentacja oferty kształcenia w zakresie gospodarki przestrzennej na przykładzie wybranych ośrodków naukowych.

Niezwykle szczegółowo, w trakcie obrad konferencyjnych, zaprezentowano system planowania przestrzennego w województwie mazowieckim (od ogólnego przedstawienia polityki przestrzennej regionu, poprzez założenia planu dla Obszaru Metropolitalnego Warszawy, roli ochrony walorów przyrodniczych w kształtowaniu przestrzeni Mazowsza, po model danych dokumentów planistycznych, umożliwiający harmonizację zbiorów danych przestrzennych w regionie).

O wadze i aktualności podejmowanych dyskusji naukowych świadczyć może nie tylko lista referentów, ale także instytucje i osoby, które powyższe przedsięwzięcie naukowe objęły patronatem: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Minister Infrastruktury, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Ministerstwo Środowiska, Marszałek Województwa Mazowieckiego, Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, Komitet Geodezji PAN – Sekcja Gospodarki Przestrzennej i Katastru, Państwowa Rada Gospodarki Przestrzennej i JM Rektor Politechniki Warszawskiej.

Dyskurs naukowy podjęty w czasie obrad konferencyjnych pozwala na sformułowanie wniosków, iż stan i jakość naszej przestrzeni w najbliższych latach będzie zależna od:

- stabilności i jakości regulacji prawnych, a także organizacyjnych w zakresie gospodarki przestrzennej,
- bezwzględnej egzekucji prawa i aktywności samorządów w zakresie kreowania i wdrażania odpowiedzialnej polityki przestrzennej.

Żeby te warunki mogły być spełnione, potrzebna jest szeroka partycypacja ze strony społeczeństwa (które musi stać się obywatelskie i informacyjne) i holistyczne, interdyscyplinarne kształcenie w zakresie gospodarki przestrzennej. Wydaje się, iż w obecnej sytuacji istnieje

je pilna potrzeba zabiegania o ustanowienie gospodarki przestrzennej odrębną dyscypliną naukową, dzięki czemu intensywniej będą się rozwijały badania z tego zakresu, stanowiące nie tylko podstawę kształcenia studentów, ale i podejmowania rozważnych decyzji politycznych, kształtujących przestrzeń.